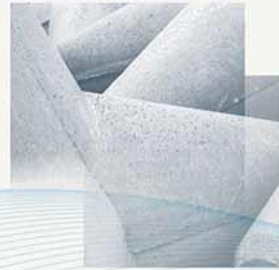

Nader onderzoek Ecologie

Plakse Wei te Bemmel

Documentcode: 16M1222c.RAP001.NO

Lievensense **CSO**
infra water milieu

Nader onderzoek Ecologie

Plakse Wei te Bemmelen

Documentcode: 16M1222c.RAP001.NO

Opdrachtgever

Jansen Bouwontwikkeling B.V.
Postbus 278
6600 AG Wijchen

Contactpersoon opdrachtgever

De heer T. Smulders

Contactpersoon

De heer F. Harbers (HSRO)

Projectcode

Documentnummer 16M1222c.RAP001.NO

Versiedatum 16 oktober 2017

Status Definitief

Autorisatie			
Documentnummer	Versiedatum	Status	
16M1222c.RAP001.NO	16 oktober 2017	Definitief	
Opgesteld door:	Functie	Datum	Paraaf
M. Gehem, MSc	Adviseur Ecologie	16.10.2017	
Geverifieerd door:	Functie	Datum	Paraaf
J. van Mil, MSc	Adviseur Ecologie	17.10.2017	
Akkoord projectleider:	Functie	Datum	Paraaf
J. van Mil, MSc	Adviseur Ecologie	17.10.2017	

LIEVENSECSO MILIEU B.V.

BUNNIK

Postbus 2
3980 CA Bunnik
Regulierenring 6
3981 LB Bunnik

LEEWARDEN

Postbus 422
8901 BE Leeuwarden
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

DEVENTER

Postbus 2018
7420 AA Deventer
Gotlandstraat 26
7418 AZ Deventer

MAASTRICHT

Postbus 1323
6201 BH Maastricht
Sleperweg 10
6222 NK Maastricht

HOOGVLIET

Postbus 551
3190 AM Rotterdam-Hoogvliet
Hoefsmidstraat 41
3194 AA Rotterdam-Hoogvliet

E-mail: info@LievensesCSO.com
KvK-nummer: 30152124

Website: LievensesCSO.com
BTW-nummer: NL. 8075.03.368.B.01

IBAN: NL63 ABNA 0570208009

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Pagina
1 Inleiding	2
1.1 Nader onderzoek beschermde natuurwaarden.....	2
1.2 Wettelijk kader.....	2
2 Plangebied.....	4
2.1 Huidige situatie	4
2.2 Planontwikkeling en geplande ingrepen.....	4
3 Onderzoeksopzet en methode.....	6
3.1 Afbakening opzet	6
3.2 Onderzoeksopzet	6
3.3 Methode.....	6
4 Resultaten	9
4.1 Huismus.....	9
4.2 Steenuil.....	9
4.3 Vleermuizen	10
4.4 Overige soorten.....	11
5 Effectbeoordeling, conclusie en aanbevelingen.....	13
5.1 Effecten en conclusie	13
5.2 Aanbeveling.....	13
5.3 Geldigheid onderzoeksgegevens.....	14

Bijlagen

Bijlage 1	Wet natuurbescherming
Bijlage 2	Literatuur
Bijlage 3	Kaart regionale ligging
Bijlage 4	Foto's van het plangebied

1 Inleiding

1.1 Nader onderzoek beschermde natuurwaarden

In opdracht van Jansen Bouwontwikkeling heeft LievenseseCSO Milieu B.V. in samenwerking met HSRO B.V. een naderonderzoek naar de aanwezigheid van huismus, steenuil en vleermuizen uitgevoerd door het plangebied 'Plakse Wei' tussen de Plak en de Plakselaan te Bemmel (gemeente Lingewaard).

Aanleiding voor het nader onderzoek is de voor het project uitgevoerde Quickscan Natuurwetgeving die in het kader van de planontwikkeling is uitgevoerd (LievenseseCSO Milieu B.V., projectcode 16M1222, 30 september 2016). In deze quickscan is geconcludeerd dat er sprake is van potentiële verblijfplaatsen van huismus, steenuil en vleermuizen in of binnen de invloedssfeer van het plangebied. Deze soorten kunnen mogelijke schade ondervinden als gevolg van de planontwikkeling. Op basis van de quickscan is geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren naar het gebruik van het plangebied door bovengenoemde soorten. In onderhavige rapportage wordt ingegaan op de bevindingen van het nader onderzoek.

Het doel van dit nader onderzoek is vast te stellen of de betreffende ontheffingsplichtige soorten daadwerkelijk voorkomen (met bijbehorende functie(s) in het plangebied) en/of vervolgens de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). In geval van te verwachten knelpunten tussen de soort(en) en de planontwikkeling, wordt aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn en welke mitigerende (verzachtende maatregelen) en/of compenserende maatregelen van toepassing kunnen zijn. Op basis van dit nader onderzoek kan, indien nodig, een ontheffing worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, in dit geval Provincie Gelderland.

Als in het plangebied geen ontheffingsplichtige soorten aangetroffen worden, of als de aanwezige ontheffingsplichtige soorten geen schade zullen ondervinden van de geplande ingrepen, blijven te allen tijde de algemene beschermende bepalingen van kracht in de zin van de algemene zorgplicht (artikel 1.11, Wnb).

LievenseseCSO Milieu B.V. is door Eerland Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van LievenseseCSO Milieu B.V. voor de flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is CSO lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). LievenseseCSO Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van de opgestelde nader onderzoek. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom.

1.2 Wettelijk kader

De Wnb voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage 1). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe

leefomgeving. In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten:

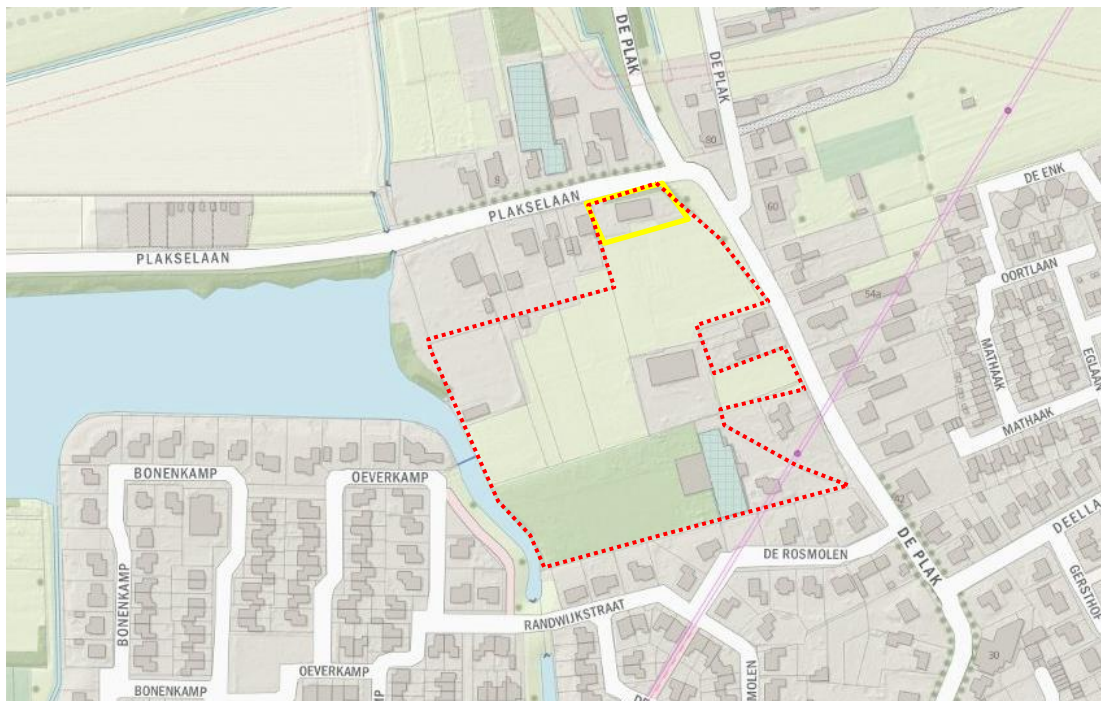
- Artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten;
- Artikel 3.5: Habitatrichtlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I;
- Artikel 3.10: Andere (nationale) soorten.

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. In bijlage 1 staat nader toegelicht welke verboden dit zijn en wat deze inhouden.

2 Plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gesitueerd aan de noordzijde van Bemmell ten zuiden van de Plakselaan en ten westen van de Plak in de gemeente Lingewaard (figuur 2.1). De westzijde van het plangebied wordt begrensd door een grote vijver, in het plangebied zelf zijn enkele sloten aanwezig. Het plangebied bestaat uit voormalige agrarische percelen met een vijftal (te slopen) opstallen en heeft een totale oppervlakte van 3,5 hectare (rode kader). Een deel van de (voormalige) agrarische percelen zijn in gebruik als weidegrasland en tuin. Het overig deel ligt braak (verruigd). Aan de zuidzijde van de bebouwing aan de Plakselaan (net buiten het plangebied) zijn nestvoorzieningen voor ooievaar en steenuil aanwezig. Voor de regionale ligging van het plangebied wordt verwezen naar bijlage 3.

Figuur 2.1: situering van het plangebied (rode gestreepte contour) en de onderzochte bebouwing (geel contour) bron kaart: Pdok.nl).

2.2 Planontwikkeling en geplande ingrepen

Het plan omvat het bouwrijp maken van het plangebied, de sloop van de vijf opstallen en de ontwikkeling van circa 56 woningen (Plakse Wei, figuur 2.1). Het gehele terrein zal worden opgeschoond, waarbij (een deel van) de bomen op het terrein wordt gekapt. De verwachting is om de werkzaamheden in 2018 te starten. Een exacte omschrijving van de werkzaamheden en de planning is niet bekend.

Figuur 2.2: Schets voorgenomen ontwikkeling de Plakse Wei (bron: opdrachtgever)

3 Onderzoeksopzet en methode

3.1 Afbakening opzet

Het nader onderzoek betreft een soortgerichte inventarisatie naar het voorkomen van huismus, steenuil en vleermuizen. Uit de veldbezoeken is naar voren gekomen dat in het deelgebied met de gele contour potentiële geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn van huismus en vleermuizen (figuur 2.1). Vanuit de quickscan wordt verspreid over het gehele plangebied (rode kader, figuur 2.1) het voorkomen van steenuil verwacht. Er is gericht onderzoek gedaan naar aanwijzingen of de betreffende beschermde soorten aanwezig zijn in of nabij het plangebied.

Indien deze aanwijzingen zijn aangetroffen, is een inschatting gemaakt van de functie en waarde van het plangebied voor de betreffende soort. Het nader onderzoek kan gebruikt worden als bijlage bij een eventuele ontheffingsaanvraag.

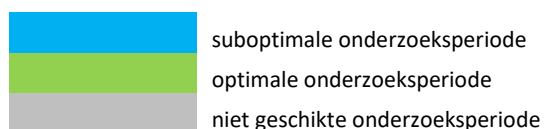
3.2 Onderzoeksopzet

Voor de verschillende nader onderzoeken is gebruik gemaakt van de beschikbare soortenstandaarden, kennisdocumenten en het vleermuisprotocol (versie 2013 en 2017). Voor het onderzoek naar de huismus is gebruik gemaakt van de soortenstandaard (RVO, 2014a) en het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017a), voor de steenuil van de soortenstandaard (RVO, 2014b) en kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017b) voor het vleermuisonderzoek is naast het protocol gebruik gemaakt van de soortenstandaarden (RVO, 2014c,d,e) en de kennisdocumenten (BIJ12, 2017c,d,e). Alle veldinventarisaties zijn op geschikte dagen in de juiste periode voor de soorten, zodat de gegevens voldoen aan de geldende normen (zie tabel 3.1 tot en met 3.4).

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door de heer J. van Mil, de heer D. Habers, mevrouw A. van de Craats en mevrouw M. Gehem, allen werkzaam bij LievensenseCSO Milieu B.V..

Tabel 3.1. Overzicht optimale onderzoeksperiodes voor nader onderzoek naar de mogelijk aanwezige soorten

Beschermd soort	Status onderzoeksperiode												Totaal # inspecties
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec	
Huisumus													2
Steenuil													4
Vleermuizen													6

3.3 Methode

Huisumus

Conform de soortenstandaard (RVO, 2014a) en het Kennisdocument van de huismus (Bij12, 2017a) dienen in de periode 1 april tot en met 15 mei twee veldbezoeken te worden

uitgevoerd. De veldbezoeken dienen plaats te vinden in de ochtend (vanaf 2 uur na zonsopkomst) of in de avond (2 uur voor zonsondergang). Hierbij is gelet op de juiste weersomstandigheden en gekozen voor geluidsluwe momenten. Het onderzoek is gebaseerd op visuele waarnemingen en sporenonderzoek. In het voorliggende onderzoek zijn twee veldbezoeken uitgevoerd (tabel 3.2).

Tabel 3.2. Data veldbezoeken

Datum	Tijd	Zon onder	Temp	Wind	Bewolking/neerslag	Uitgevoerd door
10-04-2017	19:30-20:45	20:28	12/8°C	3Bft, noordwest	half bewolkt, droog	A van de Craats
08-05-2017	06:20-07:45	05:59	8°C	2Bft, noord	bewolkt, droog	A van de Craats D. Habers

Steenuil

Conform de soortenstandaard (RVO, 2014b) en het Kennisdocument van de steenuil (Bij12, 2017b) kan de aan of afwezigheid van broedende steenuilen worden aangetoond door in de periode 1 februari tot 30 april drie gerichte veldbezoeken uit te voeren. Tussen het eerste en het laatste bezoek dient minimaal één maand te zitten. De inventarisatie moet tijdens goede weersomstandigheden en in een geschikte biotoop plaatsvinden. Het beste moment om te inventariseren is in de avondschemer (vanaf een halfuur na zonsondergang, tot middernacht) of de ochtendschemer (van anderhalf uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst). Om er zeker van te kunnen zijn dat activiteiten van steenuil(en) in het plangebied tijdens de inventarisatie niet werden gemist is gebruik gemaakt van een geluidsinstallatie waarmee de baltroep van steenuil (over grote afstand) kon worden afgespeeld. Tijdens de inventarisatie is gelet op visuele en vocale waarnemingen van de steenuil die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats. In het voorliggende onderzoek zijn drie bezoeken uitgevoerd (tabel 3.3).

Tabel 3.3. Data veldbezoeken

Datum	Tijd	Zon onder	Temp	Wind	Bewolking/neerslag	Uitgevoerd door
02-03-2017	18:45-20:55	18:22	7°C	4Bft west	half bewolkt, droog	A van de Craats
27-03-2017	20:20-22:10	20:05	14°C	1Bft oost/zuid	onbewolkt, droog	A van de Craats
10-04-2017	20:45-22:10	20:28	11/8°C	3Bft noordwest	half bewolkt, droog	A van de Craats

Vleermuizen

Conform het vleermuisprotocol (2013 en 2017), de gebiedsgrootte en -kenmerken zijn in totaal zes veldbezoeken uitgevoerd (tabel 3.4). Om de winterverblijfplaatsen vast te stellen is in de periode 1 november tot en met 1 april één veldbezoek uitgevoerd waarbij het pand aan de Plakse Laan nummer 1 wordt onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen, waarbij ook naar sporen (zoals mest/keutels, insectenresten en dergelijke). In de periode van 15 mei tot 15 juli zijn drie veldbezoeken (waarvan 2 in de avond en 1 in de ochtend)

uitgevoerd. In deze periode wordt vastgesteld of er zomer- en/of kraamverblijfplaatsen of vliegroutes in het plangebied aanwezig zijn. In de periode van half augustus tot 1 oktober zijn 2 avondbezoeken uitgevoerd, deze zijn erop gericht om de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen vast te stellen.

Winterverblijven zijn bij gebouwen met toegankelijke spouwmuren in het algemeen niet eenduidig vast te stellen. Eventueel zwermgedrag van de gewone dwergvleermuis in de periode augustus-september kan duiden op de aanwezigheid van een winterverblijfplaats. Bij aangetoonde vleermuisverblijfplaatsen in de zomer wordt het wintergebruik op voorhand aangenomen.

Tabel 3.4 Data veldbezoeken

Datum	Tijd	Zon op/onder	Temp	Wind.	Bewolking/nee rslag	Uitgevoerd door
13-02-2017	17:15-18:15	17:51	6 °C	4Bft oost/noordoost	onbewolkt, droog	A van de Craats
23-05-2017	21:20-23:40	21:35	16 °C	2Bft noordwest	half bewolkt, droog	J van Mil D Habers
13-06-2017	03:05-05:15	05:20	16 °C	3Bft west	bewolkt, droog	A van de Craats D Habers
26-06-2017	21:00-00:00	22:07	19 °C	2Bft noord	half bewolkt, droog	M Gehem D Habers
16-08-2017	20:45-23:05	21:00	19 °C	2Bft west	half bewolkt, droog	J van Mil
28-08-2017	21:30-23:55	20:30	21 °C	1Bft zuidoost	helder, droog	M Gehem

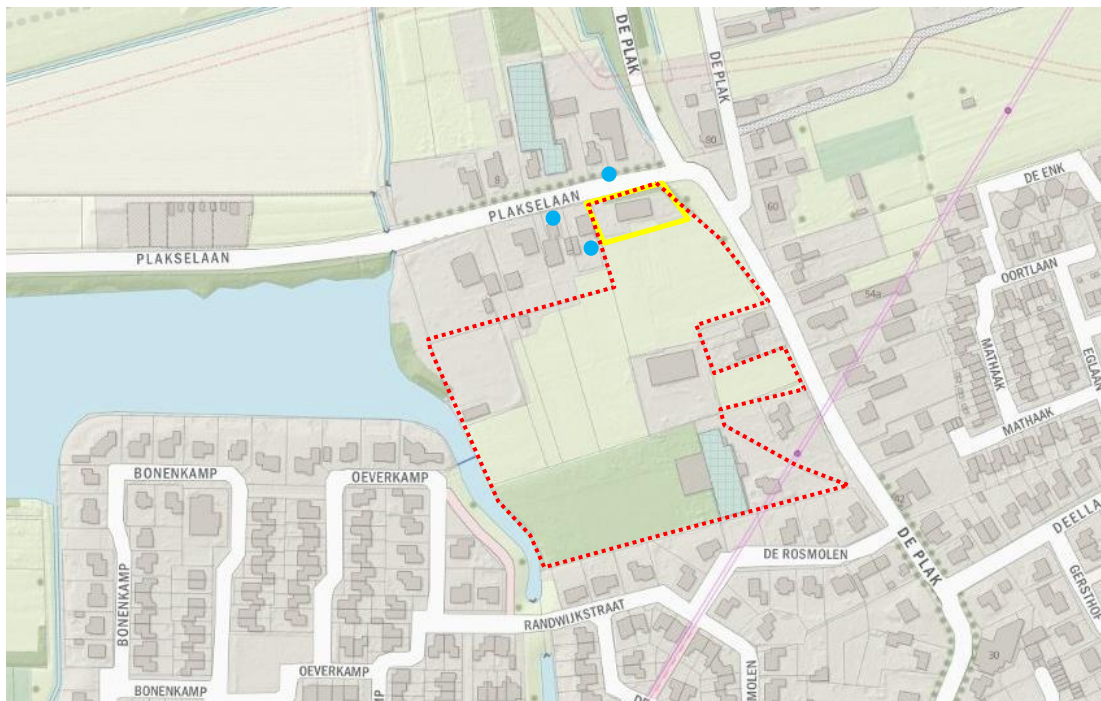
De aanwezigheid en het gebruik van het plangebied door vleermuizen is onderzocht met behulp van detectieapparatuur: Petterson D200/DX240 en Elekon Batlogger M. Met deze apparatuur worden waargenomen geluiden digitaal vastgelegd. Hierdoor is analyse van de opgenomen vleermuisgeluiden met behulp van software mogelijk; zoals Elekon BatExplorer en Petterson Batsound. Tijdens de veldbezoeken is gebruik gemaakt van een GPS en opnameapparatuur (Edirol en Batlogger M), zodat de plaatsbepaling en de geluidswaarnemingen digitaal zijn vastgelegd.

4 Resultaten

4.1 Huismus

In de quickscan is vastgesteld dat de huismus mogelijk gebruik maakt van de opstal aan de Plakselaan 1 en de directe omgeving rondom de opstal.

In het plangebied en bij de opstal zelf zijn géén waarnemingen gedaan van (nest / territorium indicerende) huismussen of indicatie voor de aanwezigheid van slaapplaatsen. Tijdens de beide veldbezoeken zijn wel huismussen (paartjes) waargenomen in de tuinen van Plakselaan 3, 4 en 5. De gevarieerd aangelegde tuinen met waterpartijen bieden een geschikt leefgebied voor huismus, naar verwachting zijn nestlocaties in één van deze huizen of schuren aanwezig.

Figuur 4.1 Waarnemingen van huismus paartjes (blauwe stip) ten opzichte van het plangebied

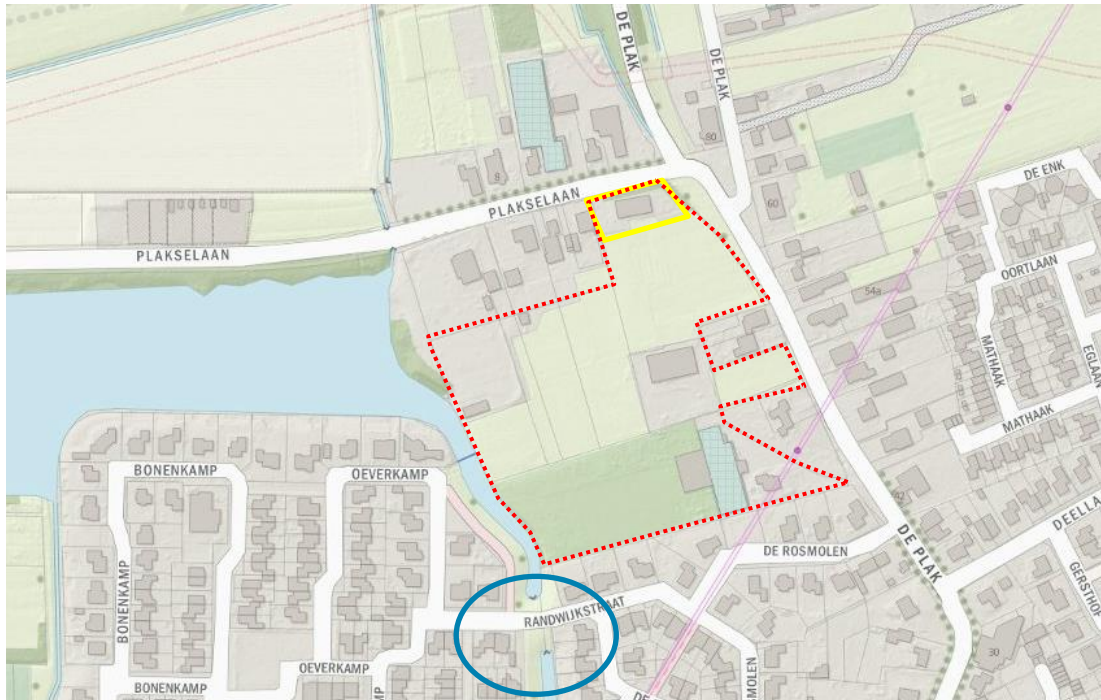
Omdat de huismus een zeer uitgesproken standvogel is, wordt op basis van dit nader onderzoek geconcludeerd dat er geen vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus binnen het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor deze soort.

4.2 Steenuil

In de quickscan is geconcludeerd dat het plangebied en de opstallen een functie kunnen hebben voor steenuil. Tijdens het nader onderzoek zijn binnen het plangebied géén waarnemingen gedaan of indicatie van de aanwezigheid van steenuilen. Op enige afstand (250 meter ten zuidwesten) is éénmaal een vocale waarneming van steenuil waargenomen.

Op basis van de inventarisaties kan worden geconcludeerd dat de opstallen geen functie hebben voor steenuil. Het plangebied maakt mogelijk wel onderdeel uit van het foerageergebied, omdat tijdens de inventarisaties geen steenuilen zijn waargenomen wordt

geconcludeerd dat het plangebied niet essentieel is om in de voedselvoorziening te kunnen voorzien.

Figuur 4.2 Met een blauwkader is de locatie van de vocale waarneming van steenuil ten opzichte van het plangebied weergegeven,

4.3 Vleermuizen

Vanuit de verspreidingsgegevens (Broekhuizen et al, 2016 en NDFF, 2016) wordt het voorkomen van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis in en in de directe omgeving van het plangebied verwacht. In de quickscan is geconcludeerd dat enkel de te slopen opstal aan de Plakselaan 1 in potentie geschikt is als verblijfplaats van de verwachte vleermuissoorten daarnaast kan het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied.

Winterverblijfplaatsen

Tijdens de inspectie van de zolder van de opstal aan de Plakselaan 1 zijn geen vleermuizen waargenomen. De dakbekleding is op enkele plekken slecht waardoor tochtige en vochtige omstandigheden zijn ontstaan die het pand ongeschikt maken als winterverblijfplaats. Tijdens de inspecties zijn geen zwermende vleermuizen nabij de invliegopeningen waargenomen. Op basis van de verschillende inspecties wordt een winterverblijfplaats uitgesloten.

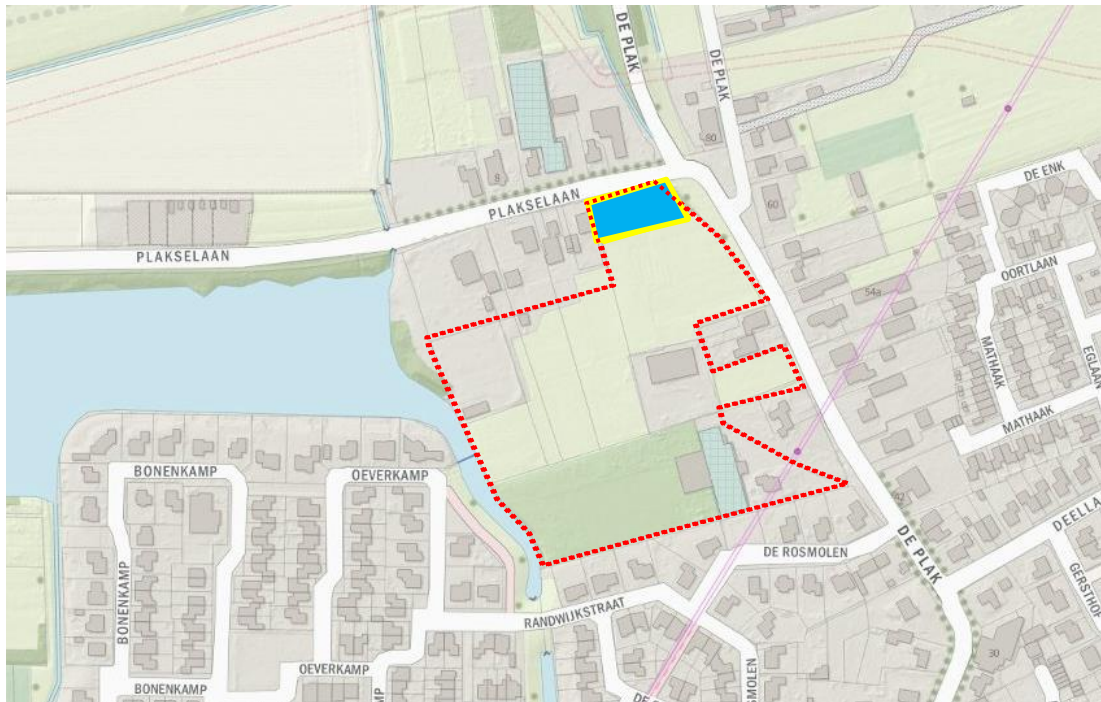
Zomer- en/of kraamverblijfplaatsen

Tijdens de inspecties in de periode 15 mei tot 15 juli is één mogelijke uitvlieger westgevel waargenomen. Gedurende alle andere inspecties zijn geen in, uitvliegers of zwermende dieren waargenomen. Wel gebruiken verschillende vleermuizen de gevels om in de luwte te kunnen foerageren. De notenbomen in de tuin (zuidwestzijde) en de bomen aan de oostzijde bieden tevens voldoende beschutting, tijdens de inspecties zijn hier meerdere malen foeragerende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en rosse

vleermuizen waargenomen. Tijdens de zolder inspecties zijn geen vleermuizen waargenomen. Op basis van de inspecties wordt de aanwezigheid van een zomer- en/of kraamverblijfplaats uitgesloten.

Paarverblijfplaatsen

Tijdens de laatste controle in juni zijn de zoldervloer en meubelen afgestoft en geveegd. Tijdens beide zolderinspecties in de periode half augustus tot 1 oktober '17 zijn geen vleermuizen waargenomen wel lagen er enkele afgebeten vlindervleugels nabij het trapgat. Omdat in ruim 6 weken tijd slechts enkele vlindervleugeltjes zijn waargenomen kan worden geconcludeerd dat de zolder geen essentiële functie heeft.

Figuur 4.3 Het foerageergebied binnen het plangebied is aangegeven in blauw, de tuinen en bermen direct rondom de noordzijde van het plangebied maken ook onderdeel uit van het foerageergebied.

Conclusie

Op basis het nader onderzoek kan worden geconcludeerd dat de opstal aan de Plakselaan 1 geen essentiële functie heeft. Het plangebied maakt onderdeel uit van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis en sporadisch van gewone grootoorvleermuis, maar heeft geen essentiële functie voor de voedselvoorziening.

4.4 Overige soorten

Tijdens het veldbezoeken zijn diverse andere soorten waargenomen. Het gaat om algemene broedvogels (merel, kauw en vink). Tijdens de inspecties zijn kauwtjes waargenomen die in en uit de schoorsteen van het pand aan de Plakselaan 1 kwamen. Naar verwachting bevindt zich een nest van kauw in de schoorsteen (figuur 4.4). Tijdens de inspectie in april zijn rustende en foeragerende grauwe ganzen waargenomen op het weiland ten zuiden van de opstal aan de Plakselaan 1 (figuur 4.5). Voor deze soorten geldt de algemene zorgplicht. Andere beschermde flora- en faunasoorten zijn niet waargenomen.

Figuur 4.4: Kauw op de schoorsteen (Plakselaan 1)

Figuur 4.5: Rustende grauwe ganzen

5 Effectbeoordeling, conclusie en aanbevelingen

5.1 Effecten en conclusie

Op basis van de verschillende nader onderzoeken (huismus, steenuil en vleermuizen) is vastgesteld dat de potentiële verblijfplaatsen die waren vastgesteld in de quickscan (LievensenseCSO, 2016) niet worden gebruikt. De opstallen hebben daarmee geen functie voor huismus, steenuil en vleermuizen.

Voor steenuil vormen de voormalige agrarische percelen een geschikt foerageergebied, (foeragerende) steenuilen zijn niet waargenomen. Foeragerende vleermuizen zijn in de directe omgeving van de opstal waargenomen. Omdat in de directe omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft en in de directe omgeving geen verblijfplaats is waargenomen kan worden geconcludeerd dat het plangebied geen essentiële functie heeft voor steenuil en de verwachte vleermuissoorten.

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken worden geen negatieve effecten als gevolg van de planontwikkeling verwacht (zie paragraaf 2.2). Derhalve is het aanvragen van een ontheffing niet aan de orde.

5.2 Aanbeveling

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten, ook die niet beschermd zijn via de Wnb, geldt altijd de zorgplicht (artikel 1.11). In de zorgplicht wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit betekent dat tijdens de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van diverse algemene soorten. Aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om het terrein zelfstandig te verlaten. Indien deze dieren het terrein niet zelfstandig kunnen verlaten, dienen deze te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. De voorkeur gaat uit naar het uitvoeren van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode.

Minst kwetsbare periode

Onder de minst kwetsbare periode wordt verstaan de periode buiten de voortplantingsperiode en de overwinteringsperiode. Voor deze periode zijn enkel richtdata te geven omdat deze sterk worden beïnvloed door de weersomstandigheden. Ten aanzien van broedvogels wordt geadviseerd verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen (doorgaans tussen 15 maart en 15 augustus) uit te laten voeren. Wordt er wel in het broedseizoen gewerkt dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een deskundige op het gebied van vogels te worden ingezet. De deskundige stelt vast of broedsels aanwezig zijn en zo ja of deze worden verstoord door de toekomstige werkzaamheden.

Het gebruik van lichtbronnen

Voorts wordt geadviseerd met de verlichting (tijdens bouwfase en bij realisatie) rekening te houden met soorten die gevoelig zijn voor licht (bijvoorbeeld vleermuizen). Dit kan door het licht zo veel mogelijk te richten, zo min mogelijk 's nachts te werken en strooilicht zo veel mogelijk te beperken.

Algemene aanbeveling

De directe omgeving van het plangebied is potentieel geschikt als leefgebied voor huismus, steenuil en vleermuizen. Deze soorten staan onder druk door steeds verder afnemende broedgelegenheid en verblijfplaatsen.

Met geringe inspanningen kan het plangebied tijdens de herinrichting mogelijkheden bieden voor de vestiging van verschillende soorten. Bijvoorbeeld door het plaatsen van nestkasten (mussenflat), speciale dakpannen, vogelvides, (inbouw) vleermuiskasten én maatwerk kan een positieve impuls worden gegeven aan de lokale populaties.

5.3 Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Bijlagen

Bijlage 1 Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt sinds 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.
- Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies.
- Het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap, ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat;
- dan wel indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen;
- of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hier aan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de Rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is er op gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (artikel 3.5). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (artikel 3.10).

Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd

vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Houtopstanden

Het doel van in de Wnb opgenomen de regels ten aanzien van houtopstanden blijft de blijft de instandhouding van het bosareaal. De kern wordt gevormd door een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. Deze regels vloeien als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale en internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen.

De regels met betrekking tot houtopstanden zijn van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Wn' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De wet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Wn' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings-) vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan. Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de wet, met uitzondering van éénrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkings-percentages van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, éénrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, Italiaanse populier, linde, paardenkastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstsparran en kweekgoed.

Ook bevat de Wnb een basis om regels te stellen ter uitvoering van Europese regels die beogen te verzekeren dat in internationaal verband verhandeld hout en verhandelde houtproducten duurzaam zijn.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 2 Literatuur

BIJ12,2017a, Kennis document Huismus *Passer domesticus* versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017b, Kennis document Steenuil *Athene noctua* versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017c, Kennis document gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0 juli 2017, Utrecht

BIJ12, 2017d, Kennis document gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*, versie 1.0 juli 2017, Utrecht

BIJ12, 2017e, Kennis document Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*, versie 1.0 juli 2017, Utrecht

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. 2016, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

LievenseseCSO, 2016, Quickscan Natuurwetgeving Herontwikkeling Plakse Wei, Bemmelen, LievenseseCSO Milieu B.V., Bunnik

NDFF, 2016, Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF - quickscanhulp.nl

Tercera, 2016, Ontwerp-actualisatieplan omgevingsverordening (DEO 2016), provincie Gelderland, IDN: NL.IMRO.9925.PVOVa2-ontw, 12-07-2016

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014a, Soortenstandaard Huismus (*Passer domesticus*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014b, Soortenstandaard Steenuil (*Athene noctua*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014c, Soortenstandaard gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014d, Soortenstandaard gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014e, Soortenstandaard rosse vleermuis grootoorvleermuis (*Nyctalus noctula*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging 2013 Vleermuisprotocol 2013, maart 2013

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging 2017 Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Internetbronnen:

www.bij12.nl

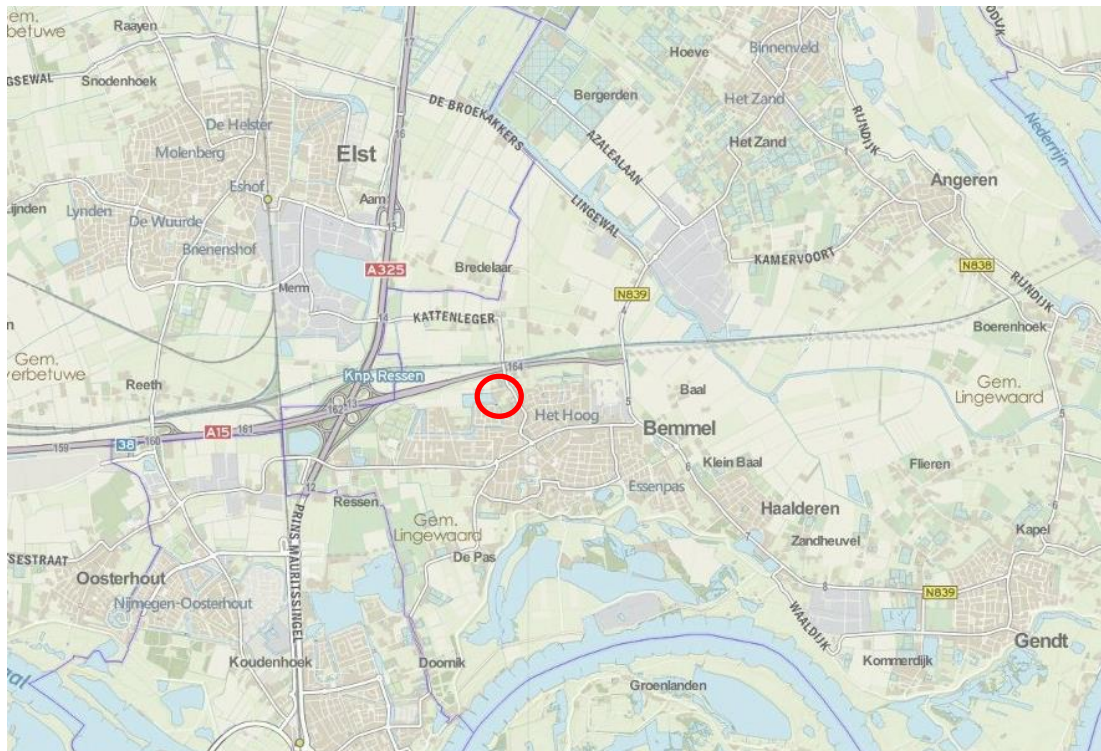
www.mijnrvo.nl

www.quickscanhulp.nl

www.telmee.nl

www.natuurkalender.nl

Bijlage 3 Kaart regionale ligging

Locatie van het plangebied (rood omcirkeld; bron: pdok.nl)

Bijlage 4 Foto's van het plangebied

